

Posudek oponentky bakalářské práce
Fakulta: Filozofická fakulta UK v Praze
Ústav: Ústav pro dějiny umění
Studentka: Emma Pecháčková
Studijní obor: dějiny umění
Název diplomové práce: Emil Filla a Čína

Studentka se ve své práci zabývá dílem Emila Filly, které bylo v minulosti již do značné míry zpracované, avšak zaměřuje se na jeho pozdní krajiny s náměty Českého středohoří a jejich inspirační zdroje v čínské malbě. Zároveň se vyjadřuje k Fillovu zájmu o Čínu a vsazuje jeho tvorbu do širšího kontextu zájmu o čínské umění v meziválečném Československu. Vyzdvihuje také Fillovu osobní inklinaci k čínskému umění a kultuře, která se výrazně projevila během jeho nuceného pobytu v koncentračním táboře a po skončení války v reakci na politické a ideologické nároky na soudobou uměleckou tvorbu. Významným přínosem práce je přehledná rekapitulace předmětů čínskému umění, které Filla vlastnil, stejně jako soupis a kritická reflexe jeho vlastních textů o čínském umění, přičemž autorka uvádí na pravou míru některé nejasnosti v prepisech jmen čínských malířů a Fillovu idealizaci podstaty a praxe čínské malby. Velmi užitečné je zohlednění soudobých pramenů, jako jsou archiválie k výstavám, články z dobového tisku ad., které práci poskytují solidní základ pro rekonstrukci nezbytného kontextu.

Práce je zpracována přehledně s kvalitním využitím pramenů a sekundární literatury. Zajímavé je zejména postižení a faktická dokumentace Fillova duchovního spříznění s čínským tvůrcem a podobného přístupu k malířské tvorbě, které je vyloženo na str. 36. Podobně inspirativní je také chápání Fillových pozdních krajin jako „syntézy“ tvůrčí osobnosti a její životní zkušenosti (str. 39), která nám umožňuje lepší vhled do složitosti často nepochopeného autorského přístupu i použitých motivů. Za velmi dobrý považuji též závěr práce, kde jsou přehledně a srozumitelně shrnuty hlavní myšlenky celé studie, neboť v předchozím textu občas zapadnou v procesu místy poněkud nepřehledné argumentace.

Za hlavní negativum práce lze označit absenci reflexe čínské literární kultury a literárních názorů na krajinomalbu, které se dle mého soudu (podloženého materiálem zohledněným v této práci) především promítají do Fillova přístupu, ač si toho sám nejspíše nebyl vědom a své názory vykládal především jako inspirované soudobými překlady čínských taoistických textů. Zároveň bych autorce vytkla občasnou terminologickou nepřesnost – např. u termínu „podlouhlý formát“ (str. 4), „podlouhlé krajiny“ apod., přičemž pro čínskou krajinomalbu jsou zavedenými termíny „horizontální formát/svitek“ příp. „podélný svitek“ (což ještě více vynikne u anglického resumé, kde autorka používá označení „thin and long form“, přičemž běžné je spíše „narrow horizontal format“); „kopce a voda“ (str. 17), přičemž pro čínskou krajinomalbu se běžně používá označení „hory a řeky“, případně „hory a voda/vodstva“ a několik dalších případů. Nepříliš lichotivý je také výskyt dvou hrubých chyb v koncovce Fillova jména (str. 28 – „až do Fillovi smrti“ a str. 40 – „čínská filozofie a čínský životní postoj [se] staly Fillovy mnohem bližší“).

I přes tyto dílčí výhrady navrhuji hodnocení známkou výborně, především z důvodu kvalitního pojednání náročného mezioborového tématu. Jako otázky do diskuze navrhuji výše zmiňované přehodnocení některých východisek Fillova přístupu jako inspirovaných názorů čínských literárních malířů a myslitelů, které jednoznačně zaznívají z některých citovaných úryvků čínských textů. Další oblastí k zamyšlení by mohlo být porovnání Fillových tvůrčích výsledků s obrazy některých čínských malířů inspirovaných naopak západní malbou, jako byli Lin Feng-mien, Li Kche-žan ad., což by ovšem již bylo skutečně tématem na obsáhlejší, diplomovou nebo disertační práci.

V Paříži, dne 9. 9. 2012

Mgr. Michaela Pejčochová, Ph.D.